

KISKUNHALAS VÁROS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Projekt azonosító: DAOP-6.2.1/13/K-2014-0002

KISKUNHALAS VÁROS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

2015. augusztus

Készült: Belügyminisztérium megbízásából
Projekt azonosító: DAOP - 6.2.1/13/K-2014-0002

Készítette: ITS DA Konzorcium

TRENECON COWI Tanácsadó és Tervező Kft.
(konzorciumvezető)

MAPI Magyar Fejlesztési Iroda Zrt.
(konzorcium tagja)

 TRENECON COWI

 mapi

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

KÖZREMŰKÖDŐ SZAKÉRTŐK:

Projektvezető	Dócsné Balogh Zsuzsanna
Régiós koordinátor	Tendli Krisztina, Csupor Viktória
Megyei koordinátor	Fürstand Attila, Tendli Krisztina
Felelős tervező	Essősy Ádám
Felelős tervező helyettes	Bunyevác Katalin
Településtervező	Máyer Andrea (TT/1, É 01-1521)
Településtervezési zöldfelületi és tájrendezési szakági szakértő	Rácz Mária (TK, SZT 06-0102)
Településtervezési közlekedési szakági szakértő	Vajda Balázs (Tkö 01-11911) Perjés Tamás (Tkö 13-3215, 13-64972), Ajtay Szilárd
Településtervezési víziközmű szakági tervező	Erdész Béla (TV 04-0023, 04-0070) Nagy Andrea Tárnok Barbara
Településtervezési energiaközmű szakági tervező	Horváth Lajos (TE 16-0176)
Környezetvédelmi szakértő	Nagy Andrea
Társadalompolitikai szakértő	Bunyevác Katalin, Kocsis Tamás
Gazdaságfejlesztési szakértő	Bunyevác Katalin, Jáki Mónika
Antiszegregációs szakértő	Bernáth Péter
Műemlékvédelmi szakértő	Zelenákné Keresztes Brigitta (É/1 01-2406)

TOVÁBBI KÖZREMŰKÖDŐK

Kiskunhalas Város Önkormányzata - városi koordinátor: Baics Tamás

ITS DA Konzorcium

TRENECON COWI

mapi

Tartalomjegyzék

1	BEVEZETŐ	5
2	A TELEPÜLÉS JÖVŐKÉPE	6
2.1	KIHÍVÁSOK	6
2.2	A TELEPÜLÉS JÖVŐKÉPE A TÁRSADALMI, GAZDASÁGI, TÁJI, TERMÉSZETI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZETRE VONATKOZÓAN.....	7
2.3	A TELEPÜLÉS JÖVŐKÉPE A TÉRSÉGI SZEREPKÖRÉRE VONATKOZÓAN.....	9
2.4	TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ELVEK RÖGZÍTÉSE	9
3	A CÉLOK BEMUTATÁSA	10
3.1	A TELEPÜLÉS ÁTFOGÓ FEJLESZTÉSÉT SZOLGÁLÓ CÉLOK MEGHATÁROZÁSA	10
3.1.1	<i>A jövőképet támogató alapcél indoklása</i>	10
3.1.2	<i>Átfogó és tematikus célok indoklása</i>	10
3.2	KÖZÉPTÁVÚ TEMATIKUS CÉLOK ÉS RÉSZCÉLOK TERÜLETI EGYSÉGEINEK MEGHATÁROZÁSA	17
3.2.1	<i>A jövőkép, a településfejlesztési elvek az átfogó és a részcélok kapcsolata</i>	17
3.2.2	<i>A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre – városrészi szintű területi célok</i> 18	
3.3	A CÉLRENDSZER ILLESZKEDÉSE AZ EURÓPAI UNIÓS, A HAZAI ÉS A MEGYEI FEJLESZTÉSI CÉLOKHOZ ..	22
4	KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ	25
4.1	A STRATÉGIÁHOZ ÉS A TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK KÉSZÍTÉSÉHEZ SZÜKSÉGES TÁRSADALMI, GAZDASÁGI ÉS KÖRNYEZETI ADATOK MEGHATÁROZÁSA.....	25
4.2	A MEGHATÁROZOTT TERÜLETIGÉNYES ELEMEL ALAPJÁN, JAVASLAT A MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA FŐ ELEMELNEK TÉRBELI RENDJÉRE, A TERÜLET-FELHASZNÁLÁSRA IRÁNYULÓ TELEPÜLÉSSZERKEZETI VÁLTOZTATÁSOKRA	30
4.3	AZ ÖRÖKSÉGI ÉRTÉKEK ÉS A VÉDETTSÉG BEMUTATÁSA, JAVASLATOK AZ ÖRÖKSÉG VÉDELMEÉRE ÉS AZ ÖRÖKSÉGI ÉRTÉK ALAPÚ, FENNTARTHATÓ FEJLESZTÉSÉRE	31

1 Bevezető

„Településfejlesztési koncepció: a település környezeti, társadalmi, gazdasági adottságaira alapozó, a település egészére készített, a változások irányait és a fejlesztési célokat hosszú távra meghatározó dokumentum.” [Étv. 2. § 27. pont]

„A településfejlesztési koncepció hosszú távra rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési szándékait, ennek keretében a területi adottságok és összefüggések figyelembevételével meghatározza a település jövőképét, javaslatot tesz a helyi környezet, társadalom, gazdaság és az infrastruktúra átfogó fejlesztésére, a műszaki, az intézményi, valamint a táji, természeti és ökológiai adottságok fenntartható hasznosítására. A településfejlesztési koncepcióban foglaltakat a települési önkormányzat döntéseiben érvényesíti.” [Étv. 9/A. § (1) bekezdés]

Kiskunhalas Város településfejlesztési koncepciója a vonatkozó előírásoknak megfelelően három fő fejezetre tagolódik:

- meghatározza a város gazdasági, társadalmi, táji, természeti, épített környezetére, térségi szerepére vonatkozó jövőképet,
- megfogalmazza a jövőkép eléréséhez szükséges átfogó és részcélokat, valamint
- összefoglalja a további tervezési feladatok kiinduló adatait.

Kiskunhalas Város településfejlesztési koncepciójának összeállítását helyzetfeltáró, helyzetelemző és helyzetértékelő munkafázisok alapozták meg. E fejlesztési tervdokumentumok elkészítésére a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) kormányrendelet, valamint a Belügyminisztérium által kiadott „Útmutató a járasszékhely városok számára az integrált településfejlesztési stratégia 2014 – 2020 elkészítéséhez” című segédlet előírásai és iránymutatásai figyelembevételével került sor.

2 A település jövőképe

2.1 Kihívások

A város egyik legsúlyosabb problémája a lakosság foglalkoztatása, ehhez kapcsolódóan pedig a fiatalok elvándorlása, melynek oka a munkalehetőségek hiánya. A városban maradó fiatalok közül az alacsony (középfokú) képzettségűek találnak könnyebben munkát. A magasan képzett fiatalok nem Kiskunhalason szerzik a végzettségüket, tanulmányaikat Kecskeméten, Szegeden vagy Budapesten végzik. Jellemzően ezekben a városokban munkát is találnak és letelepednek. Az önkormányzatnak jelenleg nincsenek olyan foglalkoztatáspolitikai intézkedései, melyek a képzett fiatalok helyben tartását ösztönöznék, de ennek kialakítása a tervek között szerepel. A fiatalok számára nemcsak munkalehetőséget és megfelelő lakhatási körülményeket szükséges biztosítani, hanem jó színvonalú kulturális, közösségi és sportolási lehetőségeket is. A városközponti területeken koncentrálnak a közösségi programok és létesítmények (mozi, színház), míg a város peremén kevés helyszín áll rendelkezésre szabadidős program lehetőségekre. A város belső közlekedési rendszere pedig nem minden esetben teszi lehetővé a városközponti szolgáltatások külső városrészekből való gyors megközelítését.

Az előzőekből is következően a lakosság előregedése figyelhető meg a városban. Ez ellen ható folyamat a szegregátumokban élő lakosság fiataljai számának a növekedése. A szegregátumokban élők életkörülményeinek, foglalkoztatásának megoldása egyre nagyobb kihívást jelent a város számára. A városban 9 szegregátum található, ezek egymáshoz közeli utcatorokat jelentenek, viszonylag nagyszámú és növekvő lakossággal.

A város kedvező közlekedés-földrajzi helyzete miatt új befektetők érkezésére számít. Az Önkormányzat támogatja a KKV-kat, ennek ellenére az elmúlt években csökkent a városban működő vállalkozások száma. A mezőgazdaságnak még mindig jelentős szerepe van, a vállalkozások száma nő ebben az ágazatban. A turizmusfejlesztésben, de főként a rekreációs fejlesztésekben is van potenciál a városban. A város gyógyvízzel és arra települt fürdővel rendelkezik. A fürdő mellett található a kórház is, így a Belváros ezen részének a felsővárosi Csetényi parkkal együtt a városlakók rekreációját kell szolgálnia és/vagy gyógyturisztikai célra történő hasznosítása jó lehetőség.

Az egészségügyi alágazatban tevékenykedő vállalkozások száma nagy a településen, a kórház, a fürdő és a határhoz való közelség együttes lehetőségeinek kihasználásában érdemes gondolkodni. Jelenleg is érkeznek külföldi turisták a városba, de főként Németországból nyugdíjasok. Közülük néhányan tanyákat is megvásároltak és felújítottak. A tanyavilág sorsa egy másik fontos és számos kérdést fölvető téma a város életében. A tanyák kultúrtörténeti értékek, ugyanakkor a városból kiszorult szegények tanyákba való beköltözésével teljesen lepusztulnak. Az oda költözők pedig egyre rosszabb körülmények között élnek.

2.2 A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan

A koncepció alapvető üzenete:

Kiskunhalas, a csipke városa

A város gazdag táji természeti, gazdasági és épített örökségét megőrző, sokoldalú adottságait a gazdaság és a társadalom megújítására fordító, élénk közösségi és kulturális élettel rendelkező alföldi város.

A város alapvető célja, hogy hosszútávon képes legyen hasznosítani azokat a gazdasági, társadalmi és környezeti értékeket, melyekkel jelenleg is rendelkezik. Az értékek megőrzése és azok gazdasági potenciálként való kezelése párhuzamosan zajlik, így a város hosszútávon is dinamikusan fejlődik, támaszkodva a táji, természeti adottságokra, az épített környezet örökségére és a gazdasági hagyományokra.

Kiskunhalas gazdasági jövőképe

Kiskunhalas gazdasága 2030-ban az alábbiakkal jellemezhető:

Gazdaságának erősségét az itt megtalálható gazdasági ágazatok sokszínűsége adja, ami a város gazdasági, stabilitásának biztos alapjait megteremti.

A városban nagyszámú alacsony végzettségű lakost foglalkoztatni képes vállalat érkezik a munkanélküliségi gondok mérséklésére.

Magas hozzáadott értéket termelő, képzett munkaerőt igénylő vállalat is befektet a városban mely magasan képzett munkaerőt igényel, ezzel ösztönzi a felsőfokú végzettségűek elsősorban fiatalok visszaköltözését.

A gyógyfürdő és a kórház gyógyturisztikai fejlesztése egyedi turisztikai profilt ad a városnak a környező fürdővárossal való eredményes együttműködés keretében.

Bővülő és differenciált szálláshelykínálatának köszönhetően lényegesen nő a városban eltöltött vendégéjszakák száma, az idegenforgalom gazdasági súlyának növekedése látványos.

A mezőgazdaság hagyományos szerepe megerősödik, amihez tanyasi-, a vadász- és horgászturizmus is kapcsolódik.

Kiskunhalas társadalmi jövőképe

Kiskunhalas társadalma 2030-ban az alábbiakkal jellemezhető:

Kiskunhalas népességét megtartani képes, a fiatal népesség számára is vonzó élettér, ahol az itt élők képzettségének megfelelő munkalehetőség, a családok jó színvonalú megélhetése, ellátási és szolgáltatási feltételei és tartalmas kapcsolódási, sportolási, szórakozási és művelődési lehetősége egyaránt biztosított.

Színes és nívós kulturális és közösségi élettel rendelkező vonzó szellemi központ.

Kiskunhalas lakónépességének fogyása megáll, mivel a város lakosságmegtartó és lakosságvonzó képessége – a folyamatosan javuló foglalkoztatási és kereseti viszonyok, a magas színvonalú közszolgáltatások, valamint a közösségi és közéleti részvétel lehetőségei miatt – nő.

Kiskunhalason élők jövedelmi viszonyai jók, elérik az országos átlagot.

Fiatalok családalapítási hajlandósága az országos átlagnál jobb, mert biztosított jövőjük, egzisztenciális biztonságban élnek.

A Kiskunhalason élő és az ide érkező fiatalok lehetőséget látnak tehetségük kibontakoztatására, boldogulásukat a városban képzelik el; a korábban elköltözöttek szívesen térnek vissza a városba, mert biztosítva látják jövőjüket.

Kiskunhalas lakosságának egészségi állapota jó, testi és lelki kiegyensúlyozottságukat a közösségi élet, valamint a rekreációs lehetőségek széles tárháza támogatja.

Kiskunhalas társadalma befogadó társadalom, amely a társadalmi aktivitás, kohézió növelésével megállítja a területi leszakadási folyamatokat, küzd a szegénység ellen.

Kiskunhalas táji, természeti környezetét illető jövőképe

Kiskunhalas táji, természeti környezete 2030-ban az alábbiakkal jellemezhető:

A környezeti elemek állapota stabilan kedvező, a szennyező források, és az értékeket veszélyeztető hatások mérséklése, kiiktatása nyomán a város természeti értékeinek megőrzése biztosított.

A kiterjedt közigazgatási területen fellelhető egyedi tájképi értékek védelem alá helyezése megtörténik, biztosítva ezzel az alföldi táj eredeti arculatának és hasznosításának megmaradását.

A tájhasználatban a megélhetést és jövedelemtermelést valamint a megőrzést egyaránt lehetővé tevő tájgazdálkodási módok válnak uralkodóvá.

A városi zöldfelületek száma és nagysága nő, ezáltal a közösségi terek száma is nő Kiskunhalason.

A vízpartok, vizes élőhelyek és maguk a víztestek, a felszíni és a felszín alatti vízkészletek mennyiségi és vízminőségi kedvező állapotának megőrzése megnyugtatóan biztosított.

Kiskunhalas épített környezetét illető jövőképe

Kiskunhalas épített környezete 2030-ban az alábbiakkal jellemezhető:

A város kiemelkedően gazdag épített öröksége folyamatos állagmegóvása, bemutatása biztosított. Ez a tevékenység olyan városmarketinggel egészül ki, amely az országosan kevésbé középpontban lévő kulturális és építészeti örökség idegenforgalmi vonzerővé válását segíti elő.

A külterületeken élők életminősége javul, a tanyavilág megújul.

Kiskunhalas lakótelepei és történeti belváros az energiahatékonysági szempontok figyelembevételével rehabilitáltak.

Kiskunhalas ipari területei bővültek, közlekedési kapcsolatai jók.

Kiskunhalason a közösségi közlekedés magas színvonalú, amelyet fenntartható intermodális kapcsolatok és környezetbarát járművek jellemeznek.

A város közútjai, közúti kapcsolatai, helyi és helyközi tömegközlekedése, vasúti közlekedése, kerékpár és gyalogosforgalmi létesítményei megfelelnek a kor színvonalának, elvárásainak.

2.3 A település jövőképe a térségi szerepkörére vonatkozóan

Kiskunhalas járásszékhelyi szerepkörénél kiterjedtebb vonzáskörzettel rendelkező gazdasági, intézményi, kulturális és idegenforgalmi központ.

A Dél-Alföldre kiterjedő vonzáskörzete mellett növekvő határon átnyúló gazdasági, szolgáltatási, ellátási kapcsolatokkal és térszervező erővel is rendelkezik.

Együttműködik várostársége településeivel és a térség városaival, különösen a környezetvédelem és turizmus területén.

Ipari beszállítói kapacitásait fejleszti, ezáltal országos és európai nagyvállalatokkal is szoros gazdasági kapcsolatokat épít ki, melyek más területeken újabb együttműködések eredményeznek.

2.4 Településfejlesztési elvek rögzítése

Kiskunhalas esetében a kitűzött településfejlesztési elvek az alábbiak:

- A foglalkoztatás javításához való hozzájárulás.
- A természeti erőforrások mennyiségi és minőségi megőrzése, a környezet állapotának, fő értékeinek megőrzése javítása.
- Esélyegyenlőség javítása.
- Partnerség és együttműködés.

3 A célok bemutatása

3.1 A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

Kiskunhalas célrendszere a városra kijelölt elvárásokat és kívánatos változásokat tartalmazó célok koherens, egymásra épülő rendszere, amely rögzíti a célok egymáshoz való hierarchikus viszonyát és egyéb kapcsolatait, összefüggéseit, és amelynek elemei az alapvető, az átfogó, a tematikus, a területi célok.

A célrendszer hierarchiájának legfelső szintjén kapott helyet a Konceptió jövőképének elérésére kitűzött alapvető cél, amely átfogó célok, tematikus célok és részcélok meghatározásával közelíti a megvalósíthatóság irányába.

A következő szinten az átfogó célok találhatók. Ezek általános és komplex, hosszú távú célkitűzések, melyek egyértelműen megjelenítik a jövőkép felé való kívánatos fejlődést, egyben a közép-, illetve rövid távú célok kijelölésének alapjait adják.

A következő szintet a tematikus célok alkotják. Ezek az átfogó célokból levezetett középtávú célkitűzések, melyek együttes és összehangolt elérése biztosítja az átfogó célok érvényesülését.

3.1.1 A jövőképet támogató alapcél indoklása

Kiskunhalas Város Jövőképe
 „A város gazdag táji természeti, gazdasági és épített örökségét megőrző, sokoldalú adottságait a gazdaság és a társadalom megújítására fordító, élénk közösségi és kulturális élettel rendelkező alföldi város.”

A város alapvető célja, hogy hosszútávon képes legyen hasznosítani azokat a gazdasági, társadalmi és környezeti értékeket, melyekkel jelenleg is rendelkezik. Az értékek megőrzése és azok gazdasági potenciálként való kezelése párhuzamosan zajlik, így a város hosszútávon is dinamikusan fejlődik, támaszkodva a táji, természeti adottságokra, az épített környezet örökségére és a gazdasági hagyományokra.

3.1.2 Átfogó és tematikus célok indoklása

Átfogó cél 1: Versenyképes és innovatív gazdaság helyi és térségi erőforrásokra támaszkodva

A gazdaság versenyképességének növelése az első átfogó célja a városnak, mivel a lakosság foglalkoztatási problémáinak megoldása az egyik legfontosabb feladat. A gazdasági fejlődést a térségi erőforrásokra támaszkodva, a természeti, gazdasági és épített örökség értékeit kihasználva képes biztosítani. Az innovatív vállalkozásokra jelenleg a Kiskun GT a jó példa, további innovatív, magas hozzáadott értéket előállító, innovatív vállalkozások betelepítése is cél.

A továbbiakban a megjelölt átfogó cél tematikus céljait mutatjuk be.

T1: Vállalkozási tevékenység erősítése a mezőgazdaság/élelmiszergazdaság terén**Kihívások**

- Kiskunhalas gazdasági életében jelenleg is meghatározó a mezőgazdaság. Fontos a baromfi, sertésenyésztés, szarvasmarhatartás, szőlészet, borfeldolgozás, a vállalkozások száma nő, de a munkanélküliségi gondokat nem tudja orvosolni mivel a nagy mezőgazdasági feldolgozóknak csökkent a versenyképessége.
- A mezőgazdaság fejlődését veszélyezteti, hogy a város éghajlati viszonyaira egyre inkább jellemzőek a szélsőséges éghajlati események, melyek jelentősen befolyásolják a mezőgazdasági termelést, és komoly vízgazdálkodási feladatokat rónak a városra. A jelenleg is folyó mezőgazdasági tevékenység ugyanakkor szennyezi a város vizeit, mely hosszútávon a fenntartható gazdálkodást is veszélyezteti.

Cél eléréséhez hozzájáruló feltételek

- Az élelmiszergazdaság fejlesztése érdekében a korábbi mezőgazdasági majorok és tanyák újrahaznosítása (megközelítésük lehetőségei és infrastrukturális ellátottságuk javításával).
- A fiatal gazdák, illetve a mezőgazdasági kis és középvállalkozások sokoldalú támogatása.
- A városra hagyományosan jellemző mezőgazdasági ágazatokban működő vállalatok támogatása, innovatív megoldások ösztönzése.
- Szociális gazdaság továbbfejlesztése.
- Helyi termékek körének bővítése, ismertségük és elismerésük támogatása.
- Helyi és térségi potenciálok (az agroökopotenciál valamint a termelési és a gazdálkodási ismeretek) kihasználása.
- A termelés, a feldolgozás és az értékesítés összehangolt integrált fejlesztése.
- A minőségi termékek előállításának ösztönzése.
- Az értékesítési hálózat bővítése, piacfejlesztés.
- A vállalkozási ismeretek fejlesztése az élelmiszergazdaság kis és középgazdálkodói körében.
- Az innovációs készség javítása, új módszerek alkalmazása a hozzáadott érték növelése.
- A szövetkezésben meglévő lehetőségek kihasználása.
- Komplex mintaprogramok támogatása, a jó gyakorlatok elterjesztése.
- A gazdálkodáshoz szükséges képzett és aktív helyi munkaerő biztosítása.

T2: Turisztikai potenciál fejlesztése**Kihívások**

- A turizmus fejlesztése az elmúlt években is meghatározó cél volt a város számára, ugyanakkor a vendégforgalom ingadozásokkal, de csökkent az utóbbi években az évi rendszerességgel érkező nagyszámú külföldi vendég (német nyugdíjasok) ellenére.

- A városban szükség van megfelelő számú és színvonalú szálláshely kialakítására, a város 400 férőhelyes szállodája, a Halas Hotel ugyanis bezárt, így jelenleg csak a Csipke Hotel és kempingek állnak a vendégek rendelkezésére.
- A város egészségügyi és fürdőszolgáltatást tud biztosítani a városba érkező vendégeknek, de a helyi épített örökség értékei nem megfelelő állapotban vannak.

Cél eléréséhez hozzájáruló feltételek

- A fürdő és a kórház fejlesztésével Termálfürdő- és Gerontológiai Központ kialakítása a cél, hogy gyógyturisztikai célponttá váljon a város és új munkahelyeket teremtsenek.
- A turisztikai attrakciók gazdagítása helyi értékek védelmével
- Ökoturizmus fejlesztése: külterületi lovasturizmus fellendítése és természetvédelmi területek látogatásának növelése, tanyasi turizmus, vadászturizmus.
- A szálláshelyek bővítése és kialakítása, szolgáltatási színvonaluk emelése.
- A város arculatának javítását szolgáló turisztikai nagyrendezvények támogatása.
- A turisztikai marketing javítása.

T3: Potenciállal rendelkező iparágak rugalmas kiszolgálása

Kihívások

- A Levi's bezárásával jelentős számú alacsony képzettségű munkaerő szabadult fel a városban, jelenleg 250 főnél több embert foglalkoztató vállalat nem működik a városban. Az alacsony végzettségűek munkanélkülisége az egyik legnagyobb probléma a településen.
- Jelentős probléma, hogy a kiskunhalasi vállalatok kevés hozzáadott értéket termelnek.
- Az ipari parknak ugyanakkor kedvező a földrajzi elhelyezkedése, vonzó befektetői környezet továbbfejlesztésére van szükség.
- A munkaerő képzettségének biztosítása, megfelelő képzettségű szakemberek megtartása, idevonzása érdekében is szükséges lépéseket tennie a városnak.

Cél eléréséhez hozzájáruló feltételek

- Az újonnan betelepülni, bővíteni kívánó befektetők számára színvonalas telephelyi feltételek biztosítása - meglévő és új ipari területek fejlesztése.
- A területi kínálat piacra juttatása.
- A betelepülést segítő gazdasági ösztönzők alkalmazása.
- A betelepülést elősegítő műszaki fejlesztések támogatása.
- Fenntartható ütemű gazdasági fejlődéssel összhangban lévő duális középfokú oktatási rendszer működtetése.
- A Városgazda Zrt. megerősítése a befektetés ösztönzés területén hatékonyságának javítása.

Átfogó cél 2: Ökológiai fenntarthatóság erősítése, a klímaváltozásra való felkészülés

A város kiváló természeti adottságokkal rendelkezik, melyekre a mezőgazdaság és a turisztikai fejlesztések is épülnek a 2. átfogó célon belül. A természeti értékek megőrzése, a fenntarthatóság erősítése érdekében és a klímaváltozás erősödő hatásainak kiküszöbölése miatt indokolt ez a cél.

A továbbiakban a megjelölt átfogó cél tematikus céljait mutatjuk be.

T4: Környezetvédelmi – vízgazdálkodási fejlesztések

Kihívások

- A város és környékének éghajlati viszonyaira egyre inkább jellemzőek a szélsőséges éghajlati események, mely vízgazdálkodási szempontból komoly kihívást jelent a város számára.
- Kedvező, hogy a városban két termálkút is található, melynek vize a fürdőben hasznosul. A Sóstó horgászvizek és a Fejeték láprét fontos felszíni vizes területek védelmük és rekreációs célú fejlesztésük indokolt.
- Mind a szennyvízgyűjtő hálózat, mind a csapadékvíz elvezetés rendszer fejlesztésére mutatkozik a városban igény. A vízkezelés fontosságát jelzi, hogy a vízbázisként szolgáló mélyfúrású kutak vize minden esetben határértéket meghaladó mértékben tartalmaz vasat, határértéket megközelítő mértékű arzént – a vízkezelés részben megoldott.

Cél eléréséhez hozzájáruló feltételek

- Ivóvíztároló kapacitás növelése, teljes hálózatrekonstrukció, vízbázisok védelme.
- Csapadékvíz elvezető hálózat karbantartása, fejlesztése.
- Szennyvíz tisztító telep korszerűsítése.
- Sóstó horgászvizek és a Fejeték láprét fontos felszíni vizes területek védelme, vízutánpótlás biztosítása.
- Térségi összefogás sürgetése a talajvízszint csökkenésének megállítására, tározótavak kialakítására.
- Környetterhelő anyagok (pl. szennyvíziszapok) hasznosítása.
- Mezőgazdasági hulladékok energetikai célú hasznosítása (hígtrágya, mezőgazdasági melléktermékek anaerob fermentációja – biogáz kinyerés céljából, a komposzt a mezőgazdasági hasznosítása).
- Kedvező szabályozási környezet a hulladékok hasznosítására.
- Megújuló energia használata a közintézményekben.

T5: Zöldfelületi hálózat (ökológiai folyosó) fejlesztése

Kihívások

- Folyamatosan nő a belterületbe vonás a városban a természeti területek rovására, míg a közösségi terek több városrészben hiányoznak, így a zöldfelületek arányának és a városrészek közösségi tereinek növelése a város népességmegtartó és vonzóképeségének növelése érdekében kiemelten fontos.

Cél eléréséhez hozzájáruló feltételek

- A Jókai utcai szeméttelp helyére rekreációs park kialakítása: kilátó, szabadidőpark, sportpálya.
- A helyi jelentőségű védett terület Csetényi park rekreációs fejlesztése.
- A város számos védett fával, facsoporttal és fasorral is rendelkezik, ezek védelmének biztosítása.
- A közparkok kialakítása, mivel a Déli telepen, a Délnyugati városrészben, illetve a Felső és Alsóöregszőlőkben, egyáltalán nincs épített park.
- A közlekedési területek mellett a zöldsávok megvédése a parkolástól.
- Fejlesztési potenciál a Sóstó (horgászvíz) és a Parkerdő.

Átfogó cél 3: Az életminőség javítása, a társadalmi különbségek csökkentése

A város népességmegtartó és vonzó képességének növelése a fokozódó természetes fogyás és a fiatal népesség elvándorlása miatt kiemelt cél, így átfogó célként az életminőség javítását szükséges megfogalmazni. A 3. átfogó cél tartalmazza a társadalmi különbségek csökkentését is melyet az egyes társadalmi csoportok fokozódó leszakadása indokol.

A továbbiakban a megjelölt átfogó cél tematikus céljait mutatjuk be.

T6: Közösségi szolgáltatások és az intézményrendszer helyi igényeknek megfelelő fejlesztése**Kihívások**

- A város oktatás-nevelési intézményeinek kihasználtsága jelenleg a természetes fogyás ellenére kielégítő elsősorban a járásból Kiskunhalasi intézményekbe bejáró gyermekek nagy száma miatt, de a népesség fogyásának megállítása és a lakosság magas színvonalú humán közszolgáltatások biztosításával való megtartása kiemelt célja a városnak. Az oktatási, különösen a középfokú oktatás fejlesztésének rendkívül fontos gazdaságfejlesztési vonatkozása is van, mivel a munkaerő megfelelő képzettségéért elsősorban ezek az intézmények felelnek.

Cél eléréséhez hozzájáruló feltételek

- A városi népesség korstruktúrájához, sajátos igényeihez rugalmasan alkalmazkodó intézményhálózat fejlesztés.
- A városi intézményhálózat magas színvonalú működését biztosító értelmiségiek és alkalmazottak megbecsülése, helyben tartása a szolgáltatási színvonal megőrzése és emelése érdekében.
- Az intézményhálózatnak helyt adó épületek állagmegóvása, felújítása, energiahatékonysága növelése.
- A kollégium kihasználtságának növelése a komfortszint növelésével.
- Az időközben állami irányítás alá került szakképzési, átképzési rendszer fejlesztésének ösztönzése, támogatása, a gazdaságfejlesztéssel összefüggő igények megfogalmazása.

- Egészségfejlesztési, egészségnevelési programok megvalósítását biztosító feltételek megteremtése, fejlesztése.
- Kezdeményezések kedvezményes lakhatás biztosítására a képzett fiatalok visszaköltözésének támogatására.

T7: Helyi és térségi közlekedési rendszer modernizálása

Kihívások

- Mivel a legnagyobb zajkibocsátó és légszennyező a közlekedés Kiskunhalason a környezetet legkevésbé terhelő közúti közlekedési hálózatot szükséges létrehozni.
- A városrészek, a városi területek funkciójának megfelelő közlekedés biztosításával javítani kell a lakó-, az intézményi-, a koncentrált kereskedelmi és ipari területek elérhetőségét.
- A város kiaknázandó előnye a vasúti tranzitfolyosó jelenléte.
- Magas a kerékpárosok részaránya a helyi forgalomban, így biztonságos közlekedésük érdekében elsősorban a hivatás forgalmú kerékpárút fejlesztéseket folytatni kell, de a turisztikai célú kerékpározás ösztönzésére is biztosítani szükséges a megfelelő infrastruktúrát.

Cél eléréséhez hozzájáruló feltételek

- A környezetbarát közlekedési módok elősegítése, a személygépkocsi használat csökkentése, fenntartható intermodális kapcsolatok erősítése.
- A belső úthálózat műszaki színvonalának javítása.
- A kerékpárút hálózat teljessé tétele,
  - a szomszédos települések irányába,
  - a városon belül a napi szintű „hivatásforgalmi” kerékpáros közlekedés szolgálatába,
  - a turisztikai célpontok kerékpáron való megközelíthetősége érdekében (Szabadkáig lenyúló kerékpárút).
- A kerékpározás lehetőségének és biztonságának növelése a város alacsony forgalmú közútjain, lakóutcáiban (forgalomszervezéssel, forgalomszabályozással).
- A kerékpározáshoz kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése.
- A buszpályaudvar áthelyezése a vasút mellé az intermodalitás a városközpont forgalmának csökkentése érdekében.
- A Városközpont közlekedés forgalmi rendjének átalakítása, parkolási problémák megoldása.
- A vasútállomás utasforgalmi szolgáltatási szintjének javítása.

T8: Szegregálódó városi területek rehabilitációja

Kihívások

- A városrészek között kialakult különbségek, a szegregáció mutatók jelei miatt fontos fejlesztési célkitűzés a városon belül a városrészek közötti elszigetelődés, a szegregáció megelőzése és a különböző városrészek differenciált fejlesztése.

Cél eléréséhez hozzájáruló feltételek

- Meg kell állítani a déli városrészek és a külterületek szegregációját, meg kell teremteni az itt élők szociális foglalkoztatását.

1. táblázat - Átfogó célok, tematikus célok és potenciális indikátorok

Átfogó cél	Tematikus cél	Indikátor
Versenyképes és innovatív gazdaság helyi és térségi erőforrásokra támaszkodva	T1: Vállalkozási tevékenység erősödése a mezőgazdaság/élelmiszergazdaság terén	Gazdasági aktivitás vonatkozásában: az aktivitás nő, ezzel egyidejűleg bővül a foglalkoztatottság, a munkanélküliségi ráta 8% alá csökken, megyei átlaghoz hasonló; a foglalkoztatottság javulását segíti a helyben foglalkoztatottak számának növekedése
	T2: Turisztikai potenciál kihasználása	
	T3: Potenciállal rendelkező iparágak rugalmas kiszolgálása	
Ökológiai fenntarthatóság erősítése, a klímaváltozásra való felkészülés	T4: Környezetvédelmi – vízgazdálkodási kérdések megoldása	Szén-dioxid kibocsátás 6%-os csökkentése, megújuló energiaforrások legalább 12%-ban történő használata. VKI szerinti jó állapotú / jó potenciálú víztestek aránya;
	T5: Zöldfelületi hálózat fejlesztése	Zöldfelületek aránya szinte minden városrészben nő.
Az életminőség javítása, a társadalmi különbségek csökkentése	T6: A közösségi infrastruktúra ellátottság és közszolgáltatások minőségi javítása	A lakónépesség csökkenése és öregedése megáll, a város népesség megtartó képessége erősödik. A járás településeinek és a környező városok elérhetősége jelentősen javul (menetidő csökkenés).
	T7: Helyi és térségi közlekedési rendszer modernizálása	A járás településeinek és a környező városok elérhetősége jelentősen javul (menetidő csökkenés). Szén-dioxid kibocsátás 6%-os csökkentése, az önkormányzati fenntartású intézményekben a megújuló energiaforrások legalább 12%-ban történő használata (bázisérték 2014. évi arány)
	T8: Szegregálódó városi területek rehabilitációja	Az alacsony végzettségűek foglalkoztatását szociális integrációk biztosítják, munkanélküliségi ráta 8% alá csökken, a szociális foglalkoztatásban részt vevő alacsony végzettségű munkaerő száma nő

Az indikátorok az egyes tematikus célok indoklásánál felsorolt feltételek („cél eléréséhez hozzájáruló feltételek”) mellett teljesíthetők.

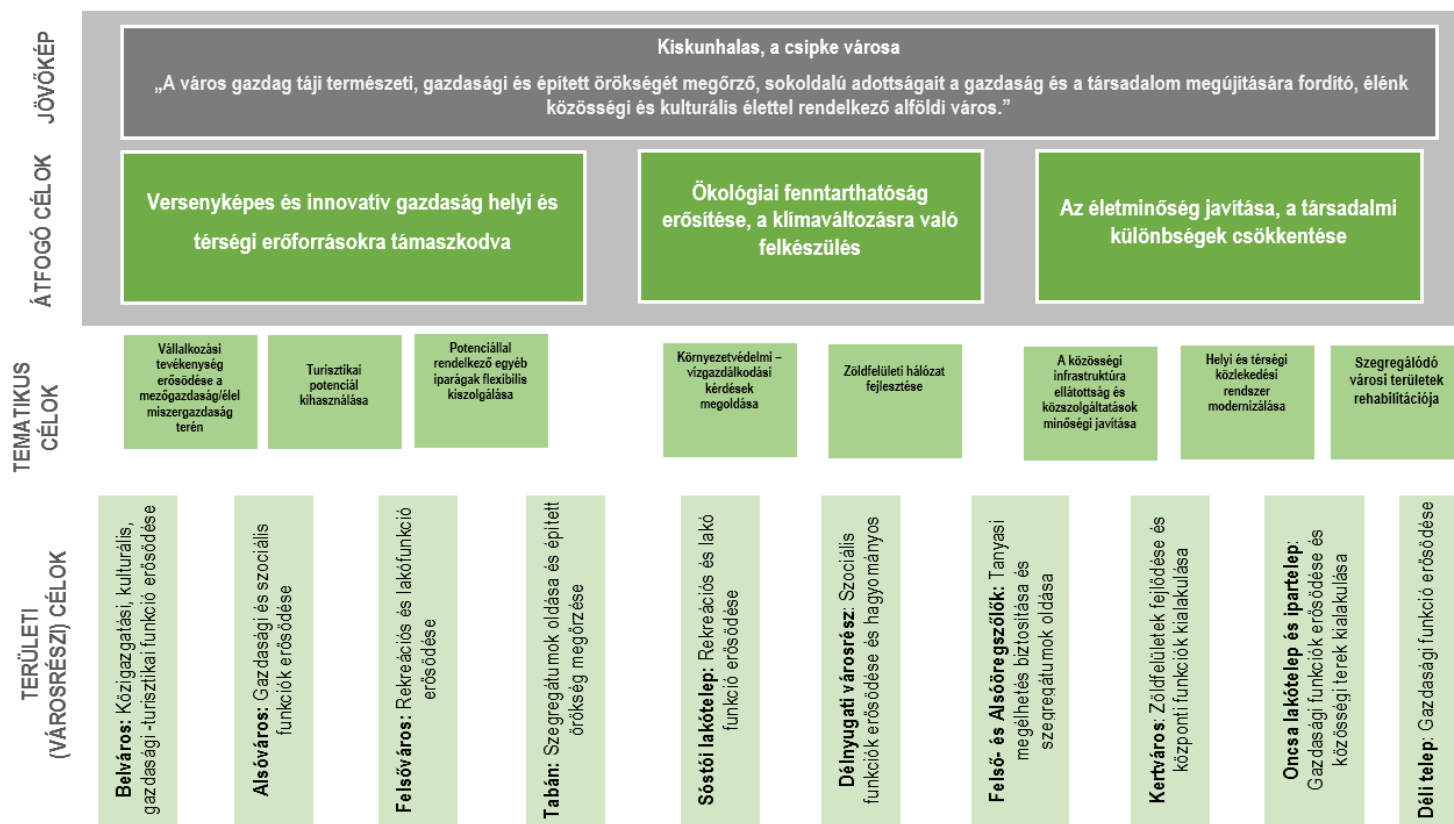

3.2 Középtávú tematikus célok és részcélok területi egységeinek meghatározása

3.2.1 A jövőkép, a településfejlesztési elvek az átfogó és a részcélok kapcsolata

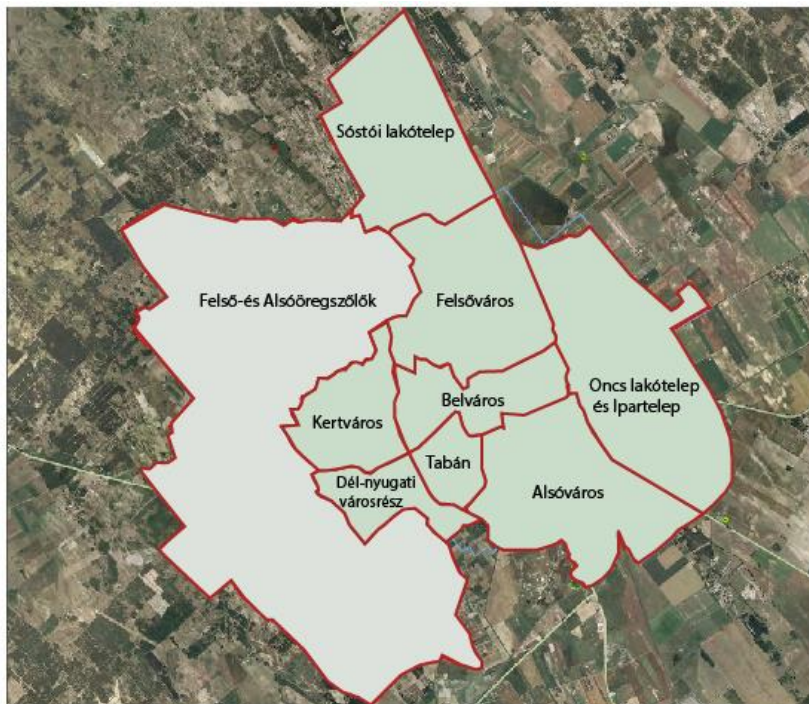
1. ábra - Kiskunhalas városfejlesztési célrendszere 2014-2030-ig

3.2.2 A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre – városrészi szintű területi célok

Az alábbiakban röviden összefoglalásra kerülnek a város lehatárolt városrészeinek céljai.

2. ábra - Kiskunhalas városrészei

Belváros

Kiskunhalas belvárosának célrendszere a legkomplexebb valamennyi városrész közül, minden tematikus cél valamilyen módon érinti a városrészt, mivel nemcsak a város, hanem egy egész kistérség központi – közigazgatási, kulturális, gazdasági – funkcióit kell ellássa, sőt több funkcióját tekintve a város kiszolgálja a kistérség határain kívüli területek, települések igényeit is.

A Belvárosnak alapvetően a már meglévő funkcióit kell erősíteni, illetve élővé tenni. Az egyes helyszíneken, elsősorban a Városháza udvarán és a körülötte elterülő tereken történő fejlesztésekkel a közösségerősítő, pihenő és kulturális, oktatási funkciók bővítése a cél. Ennek érdekében célszerűen kell kialakítani a Belváros közlekedési struktúráját, elsősorban a gyalogos és kerékpáros közlekedést preferálva, ugyanakkor bizonyos területeken a jelenlegihez képest növelve a gépkocsi-közlekedés számára fenntartott parkolóhelyek számát.

E területre kell koncentrálni a lehető legtöbb közigazgatási és gazdasági-adminisztratív funkciót annak érdekében, hogy a vállalkozások és a lakosság ügyeiket a leghatékonyabb módon, lehetőség szerint egy jól behatárolt földrajzi területen belül intézhesse.

Fontos rekreációs és idegenforgalmi akció is helyet kapott a Belváros területén: a kórház és a termálfürdő földrajzi közelségének kézenfekvő és előremutató kiaknázását jelenti egy komplex Termál Fürdő- és Rehabilitációs Központ, illetve Gerontológiai Központ létrehozása, több kulturális- és sportfunkcióval összekötve.

Az új fejlesztésekkel párhuzamosan szükséges kiszorítani az ipari tevékenységeket a városrészből – azokat inkább a külvárosok iparterületeire kell koncentrálni –, s helyben a gazdasági funkciók közül a kiskereskedelemre, a hagyományos és elektronikus szolgáltatásokra, továbbá az idegenforgalmi tevékenységekre kell összpontosítani.

Alsóváros

A városrész fejlesztéseinek elsődleges célja a gazdasági és szociális funkciók erősítése. E funkciók részben ugyan már jelenleg is elérhetőek (pl. az inkubátorház, illetve a Cigány Közösségi Ház) azonban erősítésükre, bővítésükre és infrastrukturális fejlesztésükre, valamint a szociális bérlakás-program elindítására továbbra is szükség van.

Fontos megemlíteni a közlekedési fejlesztési célokat is, amelyek az Alsóváros esetében kifejezetten forgalomnövekedéshez vezetnek, hiszen ide helyeződik majd át a Belváros forgalomcsillapítása révén elterelt forgalom tetemes része, melyhez mindenképpen a parkolóhelyek számának növelése kell, hogy kapcsolódjon. Ennek kompenzálására, a lakosság életkörülményeinek javítása érdekében fontos zöldterület és közösségi tér fejlesztési, valamint környezet rehabilitációs akciók kerültek definiálásra.

Az Alsóvárosban található laktanya területének hasznosítás az örökölt környezeti problémák és az épületállomány romló állapota miatt szükséges.

Felsőváros

A Felsőváros egyrészt rendelkezik környezetileg károsodott, elhanyagolt területekkel, amelyeknek rendezéséről, rekultivációjáról, s a területek hasznosításáról gondoskodni szükséges. Megtörtént a Jókai utcai települési hulladéklerakó első fordulójának lezárása. Megoldandó a rekreációs zöldfelület növelése (záportározó, kiserdő), új pihenőövezet kialakítása, Csetényi-park és lovas bázis turisztikai célú fejlesztése.

A szovjet laktanya rehabilitációja már elindult, de a terület további fejlesztést igényel.

Emellett a Felsőváros kiváló adottságokkal rendelkezik kulturális, sport és idegenforgalmi szempontból egyaránt, hiszen itt található a városi sportpálya és létesítményei, a Lovasbázis és a Csetényi-emlékpark, Radnóti utcai kiserdő. Ezen helyszínek, területek célzott, funkcióbővítő fejlesztése jelentősen meg fogja erősíteni a városrész – s ezen túlmenően az egész város – kulturális- és sportéletét, rekreációs lehetőségeit és a kistérségen is túlmutató idegenforgalmi vonzerejét.

Tabán

A Tabán egy szociálisan hátrányos helyzetű közösség által lakott, ugyanakkor jelentős történelmi hagyományokkal rendelkező városrész, amelynek fejlesztési irányát alapvetően határozzák meg – és egyben korlátozzák is – jelenlegi adottságai.

Kiemelten fontos a megfelelő intézkedések meghozatala a jelenlévő szegregátumok oldása, az alapvető infrastrukturális ellátottság javítása, a leromlott állagú, hagyományos építés rehabilitációja, illetve a közösségi funkciókat erősítő épületek, közterek fejlesztése érdekében. Ugyanezt az átfogó célt segíti a foglalkoztatás ösztönzése a helyi vállalkozások célzott támogatásával. Külön hangsúlyt kell fektetni a városrészben a szociális foglalkoztatás erősítésére és a laksűrűség csökkentésére is.

A szociális problémák enyhítésével összhangban kitörési lehetőséget is szükséges biztosítani a városrész lakossága számára, melyhez éppen az egyedi építészeti történelmi adottságok teremtenek alapot. A városrész és az egyes épületek korhű felújítása, hangulatos terek és utcaképek kialakítása lendületet adhat a helyi turizmusnak, ezáltal lehetőséget adva a helyi lakosságnak az idegenforgalmi szektorban történő elhelyezkedésre, vállalkozásra.

Sóstói lakótelep

A Sóstói lakótelep alapvetően lakóövezet, ahol kiemelt figyelmet kell fordítani az életminőség és a lakhatási körülmények javítását célzó akciók végrehajtására, értve ez alatt nemcsak az alapinfrastrukturális, energiahatékonyt javító fejlesztéseket, hanem a pihenő, rekreációs övezetek megfelelő kialakítását is.

A városrész szükségleteihez és céljaihoz kapcsolódó fontos fejlesztési feladat a városi vízmű korszerűsítése, továbbá a szennyvíz-tisztítómű fejlesztése, mivel a biológiailag tisztított szennyvíz fontos szerepet játszhat a Sóstó vízutánpótlásában, ezáltal a környék revitalizálásában, a horgász- és pihenőövezet fejlesztésében.

Kiemelt téma a városrész életében a közlekedésfejlesztés, a kerékpáros- és a tömegközlekedés megfelelő szintre emelése, hiszen a lakóövezetek és a fontosabb gazdasági, kulturális, adminisztratív városi gócpontok közötti hatékony és kényelmes kapocs kialakítása, fejlesztése alapvető fontosságú.

Délnyugati városrész

A városrész számára alapvetően a meglévő funkciók erősítése és néhány, a város életében meghatározó közlekedési fejlesztés fogalmazható meg kiemelt célként. A terület lehetőséget ad a rekreációs és turisztikai vonzerő növelésére, ugyanakkor a hagyományos tájhasználat eltűnése veszélyforrásként jelenik meg.

A meglévő funkciók közül a szociális célú programok, akciók kapnak majd nagyobb hangsúlyt a területen, így a Baky kastély szociális célú fejlesztése és a Családok Átmeneti Otthonának bővítése, átalakítása.

Közlekedési szempontból e városrész is a Belváros forgalomcsillapítási céljai miatti új fő közlekedési folyosó kialakításának szükségessége miatt kapott hangsúlyos szerepet, amit ez esetben is a zöldterületek fejlesztésével, fásítással kell majd kompenzálni.

Emellett szükséges a városrész bekapcsolása a városi kerékpárút-hálózatba is.

Felső- és Alsóöregszőlők városrész

A nagy kiterjedésű külterületi városrész az utóbbi évtizedben egyre sűrűbben lakott tanyás terület. Hosszú távon sem cél a városrész belterületbe történő bevonása, ugyanakkor azonban a szegényebb, szociálisan nehéz helyzetben lévő lakosság helyzetének javítása fontos. A terület szőlő-és gyümölcsstermesztési hagyományokkal és hagyományos, tájképi jelentőségű (tanyák) beépítettséggel bír, így az öko-, tanyasi-és vadászturizmus helyszíne lehet.

Kertváros

A Kertváros összekötő kapocs a város belső területei és a sűrűn lakott, szociálisan hátrányos helyzetű lakosság benépesítése, külterületi Felső- és Alsóöregszőlők között, ezért fontos, hogy kis kiterjedése ellenére városrész-központi funkciók kerüljenek itt kialakításra.

Ennek érdekében kiemelt feladat a közösségi terek fejlesztése, a Dong-ér völgyi, elkerülő út melletti zöldterület fejlesztése valamint a lakossági igényeket kielégítő szolgáltatások, vállalkozások működésének ösztönzése.

A Kertváros is hangsúlyos szerepet kap a Belvárost tehermentesítő útvonal kialakításában és a kapcsolódó zöldfejlesztésekben. Emellett a betöltött kapocs szerep miatt lényeges a kerékpárút-hálózat helyi fejlesztése is.

Oncsa lakótelep és ipartelep fejlesztése

A város keleti városrésze alapvetően ipari funkciókat tölt be, így a gazdasági funkció megerősítése a városrész fő célja.

A működő Ipari Park infrastruktúrájának fejlesztésével és bővítésével, a környező leromlott állapotú területek, épületek barnamezős beruházások keretében történő revitalizálásával újabb területek vonhatóak be a gazdasági övezetbe.

Az infrastruktúrafejlesztések közül kiemelendő a közvilágítással való lefedettség és az energiatakarékos fejlesztés igénye.

Fontos, hogy az egyre növekvő területű ipari parkban diverzifikálódjanak a megjelenő iparágak, szolgáltatások, illetve figyelembe kell venni a térség ipari hagyományait és adottságait, ami jelen esetben a helyi mezőgazdaságra alapuló feldolgozó-, hűtő- és tárolókapacitások kiépítésének, bővítésének ösztönzését jelenti. Az ilyen irányú fejlesztések révén nemcsak az iparban foglalkoztatottak száma nő és helyzete javul, hanem a helyi gazdálkodók számára is kedvezőbb körülmények teremődnek.

Lényeges, hogy az infrastrukturális szolgáltatások mellett a helyi vállalkozások számára hozzáadott értéket képviselő különböző információs, adminisztrációs szolgáltatások körét is bővítse az Önkormányzat.

A városrészben található Oncsa lakótelepen élők életkörülményeinek javítása érdekében a közösségi terek kialakítása is szükséges a városrészben.

Déli telep

Ezen a – város egységes szövetétől több kilométer távolságra lévő, de mégis belterületi státuszú – csekély kiterjedésű területen jelenleg a növénynevelési kutatásban érdekelt Kiskun Kutatóközpont, de állandó lakosai is vannak a városrésznek.

A gazdasági funkció erősítése az alapvető cél befektetés ösztönzéssel (vállalkozások megtelepedése), Belvárossal való közlekedési kapcsolatok erősítésével és a terület ivóvíz- és csatornahálózatba való bekapcsolásával.

2. táblázat - Városrészek és a tematikus célok kapcsolata

Városrész	Tematikus célok
Belváros	T2. Turisztikai potenciál fejlesztése T4. Környezetvédelmi – vízgazdálkodási fejlesztések T5. Zöldfelületi hálózat (ökológiai folyosó) fejlesztése T6. Közösségi szolgáltatások és az intézményrendszer helyi igényeknek megfelelő fejlesztése T7. Helyi és térségi közlekedési rendszer modernizálása
Felsőváros	T2. Turisztikai potenciál fejlesztése T4. Környezetvédelmi – vízgazdálkodási fejlesztések T5. Zöldfelületi hálózat (ökológiai folyosó) fejlesztése T6. Közösségi szolgáltatások és az intézményrendszer helyi igényeknek megfelelő fejlesztése
Sóstói lakótelep	T2. Turisztikai potenciál fejlesztése

Városrész	Tematikus célok
	T4. Környezetvédelmi – vízgazdálkodási fejlesztések T5. Zöldfelületi hálózat (ökológiai folyosó) fejlesztése T6. Közösségi szolgáltatások és az intézményrendszer helyi igényeknek megfelelő fejlesztése
Kertváros	T5. Zöldfelületi hálózat (ökológiai folyosó) fejlesztése T6. Közösségi szolgáltatások és az intézményrendszer helyi igényeknek megfelelő fejlesztése
Tabán	T8. Szegregálódó városi területek rehabilitációja T2. Turisztikai potenciál fejlesztése
Alsóváros	T3. Potenciállal rendelkező egyéb iparágak flexibilis kiszolgálása T6. Közösségi szolgáltatások és az intézményrendszer helyi igényeknek megfelelő fejlesztése
Oncsa lakótelep és ipartelep	T3. Potenciállal rendelkező egyéb iparágak flexibilis kiszolgálása T5. Zöldfelületi hálózat (ökológiai folyosó) fejlesztése
Dél-nyugati városrész	T7. Helyi és térségi közlekedési rendszer modernizálása T8. Szegregálódó városi területek rehabilitációja
Felső-és Alsóöregszőlők	T1. Vállalkozási tevékenység erősítése a mezőgazdaság/élelmiszergazdaság terén T2. Turisztikai potenciál fejlesztése T8. Szegregálódó városi területek rehabilitációja
Déli telep	T1. Vállalkozási tevékenység erősítése a mezőgazdaság/élelmiszergazdaság terén T3. Potenciállal rendelkező egyéb iparágak flexibilis kiszolgálása

3.3 A célrendszer illeszkedése az Európai Unió, a hazai és a megyei fejlesztési célokhoz

Az alábbiakban összefoglaló módon bemutatjuk Kiskunhalas hosszú távú fejlesztési céljainak kapcsolódását a releváns Európai Uniói célokhoz, az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióban megfogalmazott hazai célokhoz, valamint a megyei fejlesztési célokhoz.

Átfogó cél 1: Versenyképes és innovatív gazdaság helyi és térségi erőforrásokra támaszkodva

Kapcsolódó Európai Unió (EU2020 tematikus) célkitűzések:

- 1. a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;
- 3. a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;
- 4. az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
- 8. a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;

Kapcsolódó hazai célkitűzés: A Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió

- Az OFTK célkitűzései közül elsősorban a 4. átfogó célhoz – Térségi potenciálra alapozott, fenntartható térszerkezet – kapcsolódó alábbi specifikus célokkal határozható meg közvetlen kapcsolódás:
- Többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat
- Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés

Emellett az 1. átfogó célhoz - Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés – kapcsolódó Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és –ellátás specifikus céllal is szoros kapcsolódás mutatható ki.

Kapcsolódó megyei célkitűzés (Bács-Kiskun 2020: Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési Programja):

- Kapcsolódás mutatható ki a Bács-Kiskun megyei területfejlesztési program átfogó céljai közül „A megye társadalmi-gazdasági súlyának növelése a Kárpát-medencében és az európai térben inkluzív növekedés révén”, illetve a tematikus célok közül a „Gazdasági versenyképesség erősítése, innovatív gazdaság a KKV szektor megerősítésével” célkitűzéssel.

Átfogó cél 2: Ökológiai fenntarthatóság erősítése, a klímaváltozásra való felkészülés

Kapcsolódó Európai Unió (EU2020 tematikus) célkitűzések:

- 5. az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása;
- 6. a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;

Kapcsolódó hazai célkitűzés: A Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió

Az OFTK célkitűzései közül elsősorban a 3. átfogó célhoz - Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme – kapcsolódó alábbi specifikus céllal is szoros kapcsolódás mutatható ki:

- 7. Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme

Kapcsolódó megyei célkitűzés:

- Kapcsolódás mutatható ki a Bács-Kiskun megyei területfejlesztési program átfogó céljai közül „Az emberek és a környezet harmonikus együttélésének megteremtése”, és a „Területi felzárkózás, a megye belső kohéziójának erősítése”, illetve a tematikus célok közül a „Élhető és életképes vidék” és „A megye belső kohézióját és makrotárségi integrációját szolgáló intézményi és infrastrukturális fejlesztések” célkitűzésekkel.

Átfogó cél 3: Az életminőség javítása, a társadalmi különbségek csökkentése**Kapcsolódó Európai Unió (EU2020 tematikus) célkitűzések:**

- 10. az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében
- 7. a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban;
- 9. a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem
- 8. a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;

Kapcsolódó hazai célkitűzés: A Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió

- Az OFTK célkitűzései közül elsősorban a 4. átfogó célhoz – Térségi potenciálra alapozott, fenntartható térszerkezet – kapcsolódó alábbi specifikus célokkal határozható meg közvetlen kapcsolódás:

- Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése
- Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés
- Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása

Emellett az 2. átfogó célhoz - Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom – kapcsolódó alábbi specifikus célokkal is szoros kapcsolódás mutatható ki:

- Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság
- Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom

Kapcsolódó megyei célkitűzés (Bács-Kiskun 2020: Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési Programja):

- Kapcsolódás mutatható ki a Bács-Kiskun megyei területfejlesztési program átfogó céljai közül „Az emberek és a környezet harmonikus együttélésének megteremtése”, és a „Területi felzárkózás, a megye belső kohéziójának erősítése”, és a „Egészséges és megújuló társadalom”, illetve a tematikus célok közül a „Élhető és életképes vidék” és „A megye belső kohézióját és makrotárségi integrációját szolgáló intézményi és infrastrukturális fejlesztések” célkitűzésekkel.

4 Kiinduló adatok a további tervezési feladatokhoz

4.1 A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

Társadalmi adatok

A lakó és az állandó népesség száma folyamatosan csökkent 2001 és 2011 között. A 2011-es népességszám 94,4 %-a 2001-es értéknek, mely az országos és megyei átlag alatt van. A város népmozgalmi adatai alapján megállapítható, hogy a várost a megyei átlagnál alacsonyabb mértékű természetes fogyás jellemzi. A járási értékek rosszabbak a városinál, de követik a kiskunhalasi tendenciákat. 2011-ben a fogyás mértéke elérte a -5 fő/ezer lakost.

Kiskunhalason a vándorlási egyenleg 2006-tól kezdődően a megyei tendenciával összhangban negatív volt. 2009-ben ugyan a 0-hoz közelített az értéke, de 2010-ben ismét az elvándorlás volt meghatározóbb a településen, és csak 2013-ban lett ismét pozitív a vándorlási egyenleg a településen. A Kiskunhalasi járást a növekvő mértékű elvándorlás jellemezte, ez a folyamat 2008-ban fordult vissza. Az elvándorlás a más nagyobb városokban felsőfokú végzettséget szerző fiatalokra jellemző, akik tanulmányaik befejeztével nem költöznek vissza Kiskunhalasra.

A népesség korösszetételében jelentős változások figyelhetők meg 2001 és 2011 között. A 0-14 éves korosztály részesedése 3% ponttal csökkent, a 15-19 évesek aránya enyhén, de csökkent, a 20-29 évesek aránya 4% ponttal csökkent. A 30-39 évesek és 40-59 évesek aránya nőtt. 4% pontos növekedés jellemző a 60 év feletti népesség részesedésére. A 40 évnél idősebb népesség teszi ki a lakosság 50 %-át 2011-ben. A város öregedési indexe 2001-ben 108 % volt, míg 2011-ben ugyanez a mutató 153,6 %-ra emelkedett. Az öregedési index 2000 óta folyamatosan növekedett országos, megyei, járási és városi szinten is, a kiskunhalasi érték ugyanakkor kedvezőbb, az országos, megyei, járási átlagoknál kisebb.

2001. év óta a cigány és a német nemzetiség létszámában állt be jelentősebb változás, ami növekedést jelent. A Cigány Nemzetiségi Önkormányzat vezetőjének becslése szerint a cigányság aránya jelenleg valószínűleg nagyobb 5,5 %-nál, elérheti a 10-13 %-ot. A nem hazai nemzetiségek jelenléte állandó jelleggel nem jellemző a városban; most átmenetileg sok Koszovóból érkezett albán található, akik menekültként szeretnének Nyugat-Európába utazni.

A lakosság iskolai végzettségére jellemző 2001-ben és 2011-ben is, hogy az országos átlagnál magasabb, a megyei és járási átlagnál pedig alacsonyabb a legfeljebb általános iskolai végzettségűek aránya (2001-ben 27,5 %, 2011-ben 25,15 %).

Az érettségivel rendelkezők aránya elmarad az országos átlagtól, de magasabb a megyei és a járási átlagnál is. Az érettségi nélküli középfokú végzettséggel rendelkezők aránya csak kis mértékben haladja meg az országos értéket, a megyei és járási átlaghoz hasonló.

Az egyetemi és főiskolai végzettségűek aránya elmarad az országos és a megyei átlagtól, de némileg meghaladja a járási átlagot. Kiskunhalas lakosságának iskolai végzettségében ugyanakkor pozitív irányú változások figyelhetők meg a két népszámlálás közötti időszakban. A legfeljebb általános iskolai végzettségűek aránya csökkent, az érettségivel rendelkezők aránya nőtt, érettségi nélküli középfokú érettségivel rendelkezők aránya csökkent, az egyetemi, főiskolai végzettségűek aránya jelentősen (1,2 %-ról 12 %-ra) nőtt. Fontos megjegyezni, hogy ezek a változások országos szinten is megfigyelhető tendenciák.

Kiskunhalason 2011-ben a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül 54,29 % volt. Ez az arány, a 2001-es adatokhoz képest kedvezőbb értéket mutat (foglalkoztatottak száma 2001-

ben a munkaképes korúak 53,08 %-a volt). A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya közel 40 %-ról (2001) 15 % alá csökkent 2011-re. A nyilvántartott álláskereső aránya a munkaképes korú népesség százalékában 7,99 %, ami az országos, megyei és járási átlagnál is nagyobb. 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (az összes munkanélküli százalékában) is nagyobb az országos, megyei és járási átlagnál. Legfeljebb 8 általános iskolát végzett regisztrált munkanélküliek aránya (az összes munkanélküli százalékában) közel kétszerese a megyei és országos átlagnak, tehát a munkanélküliség szoros összefüggésben van a munkakeresők alacsony iskolai végzettségével. A 25 év alatti regisztrált munkanélküliek aránya (20 %) és a 45 felettiek aránya (29 %) között kevés a különbség, míg országos és megyei szinten inkább a 45 év felettiek foglalkoztatása jelent nagyobb problémát.

Gazdasági adatok

A városban a regisztrált vállalkozások száma 4743 db, a működő vállalkozások száma 1923 db 2012-ben. A működő vállalkozások száma folyamatosan csökkent 2003 óta. A regisztrált vállalkozások 1000 lakosra vetített száma a megye esetében 61 db, a város értéke 73 db. A város e tekintetben kedvezőbb helyzetben van a megye egészéhez képest. Habár a településen nem üzemel 250 főnél több embert foglalkoztató nagyvállalat, a megyében működő vállalkozások számottevő része Kiskunhalason található. Az egyetlen 250 fő feletti nagyvállalat a Levi's 2011-ben megszűnt. A megyei 1-9 és 10-49 főt foglalkoztató vállalkozások több mint 6-6 %-ban Kiskunhalason működnek. Az 50-249 főt foglalkoztató, már nagyvállalatnak minősülő cégekből 238 db található a városban, amely a megyei 50-249 főt foglalkoztató vállalatok közel 8 %-át jelenti.

A mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban működő vállalkozások számának aránya 3,4 % a városban, az ipar, építőipar nemzetgazdasági ágakban működő vállalkozások aránya 18,6 %, a szolgáltatási szektorban működő vállalkozások aránya pedig 78 %. Megyei szinten a mezőgazdaságnak nagyobb (6,6 %), a szolgáltatási szektornak pedig kisebb (74 %) a részaránya, mint a városban.

Az egy főre jutó bruttó hozzáadott érték tekintetében Kiskunhalas értéke (763 ezer Ft/fő) jóval a Bács-Kiskun megyei járásközpontok, valamint az országos átlag alatt volt az elmúlt 10 évben. A kiskunhalasi vállalkozások értéktermelő képessége tehát alacsony.

A mezőgazdaságban regisztrált vállalkozások számának aránya (az összes regisztrált vállalkozás százalékában) 2008-tól növekvő tendenciával 2013-ban már 29,5 % volt. Ezzel párhuzamosan növekedett a regisztrált vállalkozások száma a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban (1412 db 2013-ban).

A szolgáltatásokban regisztrált vállalkozások számának aránya (az összes működő vállalkozás százalékában) és száma csökkent a 2010-től 2013-ig (59,5%).

A vendéglátóhelyek száma a 2010-ben volt csúcsponton, azóta folyamatosan csökken, 2013-ban 173 vendéglátóhely működött a városban. A szállásférőhelyek száma alig változott az elmúlt években, viszont a szállodai férőhelyek aránya jelentősen csökkent 2007-ben, azóta 18 %-on stagnál. Ezzel az értékkel jelentősen elmarad a Bács-Kiskun megyei más járásközpontoktól. A jelentős férőhelycsökkenés oka, hogy bezárt a Halas Hotel (lebontották), ami 400 férőhelyes volt. Emellett csak egy szálló maradt a Csipke Hotel, illetve kisebb motelek, két kemping és az egyéb nem kereskedelmi szálláshelyek.

A szállodai férőhelyek arányának jelentős csökkenésével magyarázható a 2008-ban vendégforgalomban és az eltöltött vendégéjszakák számában való jelentős visszaesés. Az országos és a Bács-Kiskun megyei járásközpontok átlagához viszonyítva jelentős a külföldi vendégéjszakák aránya (54,1 % 2013-ban, mely az elmúlt 10 év értékeinek maximuma) a városban. Ennek oka, hogy a Csipke gyógyvíz és a strand melletti kempingbe sok német nyugdíjas

érkezik hónapokra. A többi attrakció (csipke, Thorma János Múzeum stb.) csak egynapos programot nyújtanak, a fürdővel lehet hosszabb időre itt tartani a vendégeket.

A belföldi szállóvendégek száma növekedést mutat, köszönhetően a Szép kártyának.

Az önkormányzati megfigyelés alapján a város gazdasági szervezetei minden páros évben jobban teljesítenek az iparüzési adóbefizetések tekintetében. 2012-ben 777 millió Ft, 101 %-os teljesülés volt jellemző, 2014-ben szintén meghaladta a tervezett értéket a 843 millió bevétel. A többi adónemre is elmondható, hogy stabilan 90-95 %-ban teljesülnek. A 10 nagy fizeti az iparüzési adó közel 20 %-át.

1300 db kisvállalkozás mentesül az iparüzési adófizetési kötelezettség alól. A kisvállalkozások javarészt kereskedelmi és szolgáltató vállalkozások.

Jelenleg az építőipar és egészségügy foglalkoztatja a legtöbb embert a városban. A kórház 3-400 embert foglalkoztat.

Táji és természeti adottságok

A város táji és természeti adottságai közül fejlesztési potenciál szempontjából a Sóstó (horgászvíz) és a Parkerdő jelentős. A terület rekreációs övezet kialakítására alkalmas.

Különleges természeti érték a Kiskunhalasi Fejetéki-mocsár Természetvédelmi Terület. A Kiskunsági Nemzeti Parknak is vannak a városhoz tartozó területei.

A város éghajlati viszonyaira egyre inkább jellemzőek a szélsőséges éghajlati események, melyek jelentősen befolyásolják a mezőgazdasági termelést, és komoly vízgazdálkodási feladatokat rónak a városra (belvízkezelés, vízhiány a Sóstóban stb.).

A város gazdag természeti adottságaira alapozva helye van a városban a tanyasi-és ökoturizmus összehangolásának, fejlesztésének, melyhez kulturális értékekhez kötődő idegenforgalom fejlesztése párosulhat.

Folyamatosan nő a belterületbe vonás a városban. A tervezett úthálózat területhasználat módosító hatását és a természeti területek helyzetét vizsgálni kell a településen biztosítva az ökológiai hálózatok folytonosságát.

Épített környezet (épített örökség is)

Az egyes városrészek között nagyok az infrastrukturális különbségek. Funkcionális ellátottság tekintetében a városközponti területek túlsúlya jellemző. A közösségi funkciók ellátottsága a Belváros és a Felsőváros kivételével alacsony. A városi és kistérségi szintű államigazgatási, hatósági funkciók nagy többsége a Belvárosra koncentrálódik. Az alközpontok hiánya jellemző, bár a város nem túl nagy méretéből adódóan erre nincs feltétlenül szükség. Jelentős az átmenő forgalom, mely az épített környezetre is kedvezőtlen hatással van, erre az iparterületi elkerülő út fejlesztése adhat megoldást. A városközponti foghíjtelkeken parkolási gondokat oldják meg. Beépülésük esetén a parkolás további problémát fog jelenteni.

A Tabánban a közterületek és ingatlanok állapota leromlott, városképi-városszerkezeti értékéhez méltatlanul állnak. A zártkerti területeken a hagyományos tájhasználat megváltozása, lakófunkciók erősödése jellemző. A tanyás beépítettség eltűnése, átalakulása van folyamatban, ugyanakkor a hagyományos tájképi jelentősége vitathatatlan.

Megoldandó feladatot jelent a középületek, közterületek rehabilitációja, fejlesztése a hagyományos városkép erősítésére; városképi jellegű és kulturális értékek megőrzése, a helyi értékvédelem erősítése; fürdő rehabilitációs és turisztikai fejlesztése; zöldterületek turisztikai fejlesztése; Sóstó komplex rekreációs fejlesztése; tanyavilág fejlesztése, megőrzése.

Közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)

Kiskunhalas várost az európai fő tranzitfolyosók (M5, tervezett M8, M9) elkerülik, azonban térségi szinten fontos csomópontszereppel rendelkezik. A térség fő közlekedési tengelye az észak-déli irányú, 53. sz. nemzetközi jelentőségű főút, vasúton pedig a Budapest-Kelebia nemzetközi fővonal.

Kiskunhalas minden ötödik munkahelyén a környékről bejáró emberek dolgoznak, a város ellát körzetközponti és oktatási feladatokat is. A város autóbusz- és vasúti közlekedés szempontjából is regionális alközpont. A várost érintő helyközi autóbusz szolgáltatás hálózati lefedettség néhány összekötő út kivételével lényegében megegyezik a közúthálózattal, fizikailag minden település elérhető.

A városnak még nincs elkerülő útja, a központot az 53. sz. főút átkelési szakasza egy tehermentesítő szakasszal elkerüli – keletről, a települést egy viszonylag konfliktusmentes sávban metszve. Kiskunhalason a belterületi önkormányzati utak közül 94,9 km kiépített és 37,8 km kiépítetlen. A településen 12,1 km kerékpárút, valamint 143,7 km kiépített és 70,0 km kiépítetlen járda, illetve gyalogút van.

Két jelzőlámpás és két körforgalmú csomópontot leszámítva a csomópontok forgalmát közúti jelzőtáblákkal és burkolati jelekkel szabályozzák.

A városközpontra jellemző, hogy a szükséges mennyiséghez képest kevés a parkolóhely. A kerékpárosok aránya, jelenléte meghatározó a város közlekedésében.

Közművek és elektronikus hírközlés

A város vízbázisa rétegvíz. A víztároló kapacitás nem elegendő. A vízbázisként szolgáló mélyfúrású kutak vize minden esetben határértéket (0,2 mg/l) meghaladó mértékben tartalmaz vasat, határértéket megközelítő (0,01 mg/l) mértékben arzént- vízkezelés részben megoldott. A vezetékes vízellátás közel 100 %-os. A városban két termálkút üzemel, amelynek vize a Halasi Városgazda Zrt. által üzemeltetett, Halasthermál Fürdő és Idegenforgalmi Kft. nyitott és fedett fürdőiben hasznosul. A város szennyvízgyűjtő-hálózatába 2001-ben a lakások 43 %-át, 2009-ben 66 %-át, 2013-ban pedig 60 %-át bekapcsolták. Rövidtávon legfontosabb – és az EU-konformitáshoz is nélkülözhetetlen – fejlesztési feladat a félbehagyott vízkezelési technológia befejezése a II. vízmű telepen.

Csapadékvíz elvezetés: A város főgyűjtő rendszere elkészült, Járószéki vésztározó (önkormányzati kézbe átvenni), Csetényi parkban lévő záportározó (felújítás) is. Kiskunhalas város csapadékvíz elvezető hálózata nem képez egységes rendszert, magán területeken is alig tarthatók vagy előregedtek. A vasúttól K-re eső területére egy átfogó tanulmányterv készítendő az ott keletkező csapadékvizek szakszerű elvezetésének megoldása érdekében, különös tekintettel az új ipari park területére.

A város gázellátása belterületen 100 %-os, jelenleg a kiskertes és tanyás ingatlanok ellátása van folyamatban.

Környezetvédelem - klímatudatosság/ energiahatékonyság

Duna – Tisza közti Hátság ezen belül a Dorozsma – Majsza homokhátság, futóhomokos táján található a város. A szénhidrogének kialakulására (Szank) volt lehetőség. Hasznosítható rendelkezésre álló nyersanyag az agyag, kavics az építőipar számára.

A város fő vízfolyásai a Dongéri-főcsatorna és az Alsószállási-csatorna (a tisztított szennyvíz befogadó). A Sóstó horgászvizek és a Fejetéki-mocsár fontos felszíni vizes területek.

Kiskunhalas az érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik. A talajvíz nitrát, valamint ammónium szennyezettsége mezőgazdasági tevékenység és szennyvíz

miatt jellemző. Sajnos ólom és arzén tartalom is magas. A településektől távolabb a talajvíz süllyedése és az állandó és időszakos vízborítottságú területek csökkenése jellemző.

Levegőtminőségi szempontból kedvező helyzetben van a város, nincs nagymértékű ipari eredetű emisszió, legjelentősebb terhelő a közlekedés (53. sz. főút).

Egyetlen jelentősebb zajforrás a közúti közlekedés. Az ipari terület megfelelő védőtávolságra helyezkedik el az összefüggő lakott területektől, de lakókörnyezetbe települt üzemi létesítmények okozhatnak zavaró zajhatásokat.

Kiskunhalas a Homokhátsági Regionális Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás tagja.

4.2 A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére, a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

A szerkezeti terv tartalmazta az országos és térségi jelentőségű közlekedési és közműhálózati elemek területbiztosítását. Pontosította az Országos Ökológiai Hálózat Kiskunhalas területét érintő elemeit (természetvédelmi területek, NATURA 2000 élőhely-védelmi illetve ex lege védett területek, helyi védettségek). Javaslatot tett új települési főutak kialakítására (Dong-ér-völgyi út, Április 4. út), valamint kerékpáros kapcsolatokra a környező településekkel. Kijelölte a gyepes repülőtér helyét. Területeket jelölt ki a távlati lakóterületi hasznosításra a Kertváros északi részén, és a Déli városrészben, valamint távlati üdülőterület céljára a Sóstó területétől északra.

Kiskunhalas városszerkezetének legnagyobb hiányosságai közé tartozik a belső sugaras közúthálózat, és emellett a gyűrűs elemek hiánya, és a külső tehermentesítő közúthálózat kapcsolatrendszerének gyengesége, hiányzó elemeinek sokasága.

A szerkezeti terv távlati lakó és üdülőterületeket jelölt ki, nem növelte a beépítésre gazdasági területek területét.

■ Lakóterületek alakításának elvei:

- Kisvárosias és falusias lakóterületi felhasználást javasolt a tartalékterületeken,
- A lakosság megfelelő alapellátásának biztosítása a főutaktól, csomópontoktól távolabbi kertvárosias lakóterületeken.

■ Intézményellátás alakításának alapelvei:

- Az intézmények szükséges mértékű bővítése, valamint az alközpontok felértékelődésének elősegítése,
- A településszerkezeti szempontok indokolt területeken vegyes területek kialakítása.

■ Gazdasági területek alakításának alapelvei:

- Ipari park kialakítása,
- Keleti városrész ipari területének hátrányainak kiküszöbölése, előnyei megtartása mellett.

■ Különleges területek - Turizmus, Sport, rekreációs területek alakításának alapelvei:

- Fürdő területe,
- A városi és térségi jelentőségű ófalusi sportpálya és termálfürdő, valamint azokhoz kapcsolódó fejlesztési szándékok megvalósíthatóságának elősegítése.

■ Tartalékterületek:

- A városzéli távlatban beépítésre szánt területek továbbra is megtartása.

■ Zöldfelületi rendszer, tájrendezés:

- Sóstó hosszú távú rendezése,
- Kanizsa tér térrendezése,
- Zöldfolyosó kiépítése a Csetényi emlékparktól a Dong-ér menti területen,

- Vásártér és Harangos tó rendezése.
- Helyi értékvédelem:
  - Az épített környezet megóvandó örökség. A sikeresnek bizonyult építészeti és városszerkezeti megoldások megőrzése. Ezért a kivételesen értékes épületeket lebontani nem szabad.

4.3 Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

Kiskunhalas Város Építési Szabályzata (továbbiakban: HÉSZ) IV. Fejezete az Egyéb rendelkezésekről, 42. §-a tartalmazza a Régészeti lelőhelyek listáját, amelyről településrendezési eszközök módosítása során a Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ szolgált pontos adatot. A jelen dokumentum elkészítésének céljára bekért adatszolgáltatás szerint, jelenleg a városban és annak vonzáskörzetében 96 db nyilvántartott régészeti lelőhely található.

A helyi városképvédelmi terület a Kiskunhalas Város Településszerkezeti Tervén (továbbiakban: TT) és a szabályozási tervlapon is jelölt terület: Lapályi utca - Szilády Áron utca – Fácán utca – Szilády Á. utca és Kertész utca tömbjének közepe – Szabadság tér – Fácán utca – Pacsirta utca – hrsz 377és 391 - Vörösmarty utca - Bajza utca – Kífaludy utca - Kárpát utca – Bundzsák utca – Sárkány utca - Gimnázium utca- Kossuth utca - Paprika utca – hrsz 4801-4800 - Katona József utca - Kossuth utca - Széchenyi utca – Fejérföld utca –Batthány utca – Szántó-Kovács J. utca – Haragos tér – Tinódi utca – Polgár utca – erdőterület – Sáros utca – Szász utca – Szász utca északi oldalán levő teleksor – Május 1. tér – Magyar utca - Bessenyei tér – Rét utca – közpark által határolt terület. A HÉSZ 44.§. tartalmazza a területre vonatkozó előírásokat.

A fent említett városképileg védett területhez tartozik teljes egészében a Belváros és a Tabán városrész, de a többi területen is található értékvédelem szempontjából fontos emléket vagy területeket.

Műemlék épületek:

- Városháza
- Kisvárosháza (Kvartély ház)
- Központi Általános Iskola
- Sóstó-csárda
- Római kat. templom
- Ref. parókia, kerítéskapu
- Ref. templom
- Régi ref. temető
- Zsinagóga (Jesiva, Rabbi lakás)
- Sáfrik-féle szélmalom
- Babó-Fridrich kúria
- Végh-kúria

A *"Halasi Csipke"*, Kiskunhalas kultúrtörténeti öröksége, 2010 szeptemberében felkerült a Magyar Szellemi Kulturális Örökség Nemzeti Jegyzékére, így a magyar kultúra védett szellemi örökségének hivatalosan is része. A világhírű halasi csipke mintakincsenek, terveinek és hagyományainak őrzésére létesült a város talán leglátogatottabb helye a Csipkeház. 1935-ben emelték a hagyományos, tornácos parasztházak mintájára, kifejezetten a csipkevarrók munkahelyeként.

Nemzeti Örökség Intézete nyilvántartása szerint a kiskunhalasi Régi református temető egész parcellája nemzeti sírkert. Az Új Református temetőben a Bibó család, Gaál Lajos 1848-as honvéd főhadnagy, nyelvész, gimnáziumi tanár és Zseny József jogász sírhelye a nemzeti sírkert része, valamint a Kossuth és Berceányi utca sarkán álló emlékmű: a halasi csata 234 hősi halottjának sírboltja és emlékműve.

Fontos momentum a város értékvédelmének szempontjából, hogy a Helyi Építési Szabályzat és a Településszerkezeti Terv megalkotása kapcsán az épített környezet védendő értékeinek számbavétele, regisztrálása megtörtént. Kiskunhalas Város 18./2003.(VII.31.) Ktr. sz. rendelete a helyi művi értékvédelemmel védett épületek és épített elemek jegyzékét és a hozzá tartozó kategóriákat tartalmazza. A rendeletmódosítások során egyes területekhez ugyan készültek lokális örökségvédelmi hatásvizsgálatok, de átfogó, egész városra kiterjedő tanulmány azonban nem készült. Egy település és lakóinak identitását meghatározza az örökölt épített környezet. Ennek tudatos megóvása fontos feladat és kötelesség minden lakó számára. További településfejlesztési stratégiák felelősségteljes kidolgozásához azonban elengedhetetlen az átfogó Örökségvédelmi Hatástanulmány és a Helyi Értékvédelmi Rendelet gondos és szakszerű elkészítése, ami alapul szolgálhat a fejlesztések során gazdasági és örökségvédelmi szempontok ellentmondásainak feloldásához, a város pótolhatatlan épített értékeinek védelmében.

